



EV. MARKA

EV. MARKA

13 KAPITOLA

13 KAPITOLA

A. REMMERS

A. REMMERS

Řeč Pána o času konce

V porovnání s dlouhou řečí Pána Ježíše v Matouši 24 a 25 dává Marek mnohem kratší odpověď na otázku učedníků: „*Pověz nám, kdy to bude, a co je znamením, kdy toto vše má být dokonáno?*“ (v. 4) Důvod pro to je, že zde nepopisuje jako Matouš výlučně události doby konce. Věrný charakteru svého Evangelia, pojednává Marek všeobecným způsobem o službě učedníků Pána Ježíše po Jeho odchodu a o okolnostech, v nichž se budou nalézat. K tomu se hodí téměř doslovné paralely mezi Markem 13,9-13 a Matoušem 10,17-22, neboť tam se také nejedná o dobu konce, nýbrž o službu učedníků všeobecně. Přesto dává Pán i zde, v Marku 13, přehled o nebezpečích času konce. Přitom nesmíme ztrácet z očí, že biblický „čas konce“ začne teprve poté, co věřící nynější doby budou uchváteni (srv. s 1. Tes. 1,10; Zj. 3,11). Pojem „čas konce“ se v Bibli vyskytuje jen u Daniele (Dan. 8,17.19; 11,35.40; 12,4.9). Pochopitelně se vztahuje vždy na čas, který bezprostředně předchází zjevení Krista. Z hlediska Nového zákona dojde předtím k uchvácení věřících.

Přes svou krátkost obsahuje představení u Marka podrobnosti, o kterých Matouš a Lukáš nepodávají zprávu. Mezi nimi jsou tyto skutečnosti:

- Jen jeden učedník upozorňuje Pána na kameny a budovy chrámu (v. 1).
- Jen Petr, Jakub, Jan a Ondřej Mu kladou otázku ohledně budoucích událostí (v. 3).
- Duch Svatý bude tím, kdo bude v Kristových služebnících mluvit (v. 11).
- Ani sám Syn neví den ani hodinu (v. 32).

Od zničení chrámu až k času konce (Marek 13,1-8)

(Srovnej s Matoušem 24,1-8; Lukášem 21,5-11.)

¹A když vystupuje z chrámu, říká mu jeden z jeho učedníků: *Učiteli, hle, jaké kameny a jaké stavby!* ²A Ježíš mu řekl: *Vidíš tyto velké stavby? Zde nebude ponechán jeden kámen na druhém, který nebude stržen.*

³A když seděl na Olivové hoře naproti chrámu, zeptali se ho Petr a Jakub a Jan a Ondřej pro sebe samé: ⁴*Pověz nám, kdy to bude, a co je znamením, kdy toto vše má být dokonáno?* ⁵Ježíš ale začal jim říkat: *Dejte pozor, aby vás někdo nesvedl!* ⁶*Mnozí pod mým jménem^a přijdou a řeknou: „Já to jsem!“, a svedou mnohé.* ⁷*Když ale uslyšíte o válkách a zvěstech o válkách, tu se neděste. Toto se musí stát, ale to ještě není konec.* ⁸*Neboť se pozvedne národ proti národu a království proti království. Budou zemětřesení na různých místech; budou hladomory. Toto je začátek béd.*

Když Pán Ježíš opouští okruh chrámových staveb, poukazuje Mu jeden z Jeho učedníků na obrovské kameny a budovy. Židé byli pyšní na velikost a krásu chrámu, který Herodes Veliký za 46 let udělal z Ezdrášova chrámu (viz Jan 2,20). I když z tohoto chrámu dnes

^a Doslova: „na základě mého jména“.

není nic vidět, svědčí přece ještě teď spodní vrstvy obvodové zdi s jejími gigantickými kvádry o někdejší nádheře této chrámové stavby, která ve starověku patřila k největším svého druhu na celém světě. Ale jaký užitek mohl mít chrám pro Boží lid, který Ho přestal milovat a ze srdce Mu sloužit?

Proto Pán odpovídá Svému učedníkovi: „*Vidíš tyto velké stavby? Zde nebude ponechán jeden kámen na druhém, který nebude stržen.*“ (v. 2) Tím předpovídá nadcházející zničení Jeruzaléma a chrámu v roce 70 po Kristu římským vojevůdcem a pozdějším císařem Titem. To byl Boží trest pro Jeho lid, který odmítl svého Mesiáše (srv. s Danielem 9,26 a Lukášem 19,44).

Na cestě z města dospěl ten malý zástup skrze údolí Cedron na Olivovou horu, ležící východně od Jeruzaléma. Touto cestou šel už David na útěku před svým synem Absolonem (2. Sam. 15,23.30). Tam šel také Pán Ježíš asi ne jen jednou (srv. s Lukášem 22,39 „*podle obyčeje svého*“ a s Janem 8,1). Tam byl zajat, odtud vystoupil do nebe, a tam se opět zjeví ve slávě (Zach. 14,4). Tam také držel Svou takzvanou „řeč o času konce“.

Na Olivové hoře, kde máme daleký pohled přes město Jeruzalém a zvláště na chrámovou horu, se Pán posadil. Čtyři z Jeho učedníků, Petr, Jakub, Jan a Ondřej, trochu odstoupili stranou („*pro sebe samé*“) k Němu a zeptali se Ho: „*Pověz nám, kdy to bude, a co je znamením, kdy toto vše má být dokonáno?*“ (v. 4)

Na rozdíl od Matouše Marek nezmiňuje celou, podrobnou otázku, která se jednoznačně vztahuje na čas konce: „*Pověz nám, kdy to bude, a co je znamením tvého příchodu a dokonání věku?*“, nýbrž jen první, všeobecnější část. Podle toho také vypadá odpověď Pána. Zatím co je v Matouši 24 a 25 systematicky – z části v podobenstvích – popsána budoucnost Židů (kap. 24,4-44), čas křesťanstva (kap. 24,45-25,30) a soud nad národy při zjevení Krista (kap. 25,31-46), podává Marek úmyslně všeobecně držený souhrn výroků Pána, který obsahuje podstatně méně prorockých podrobností. To je zcela v soulasu s tímto Evangeliem, které nám přece ukazuje Pána jako dokonalého Božího služebníka a jako proroka, který zvětšuje evangelium a činí skutky, které jsou s tím v soulasu.

Tak se také odpověď, kterou Pán dává na otázku učedníků, vztahuje v první řadě na jejich službu, která stojí před nimi. V ní obsažené poukazy a rady pro ty, kteří Mu v Jeho nepřítomnosti slouží, jsou přizpůsobeny okolnostem, v nichž se nalézají. Období, o kterém mluví, se táhne od Jeho nanebevstoupení až k Jeho zjevení ve slávě. To tedy znamená, že nejde speciálně o křesťanskou službu – ačkoli tu v praxi je mnoho souhlasného. Je to v první řadě služba, kterou apoštolové vykonávali od zavržení svého Pána až k ukamennování Štěpána (kdy Židé zavrhli poslední svědectví Ducha Svatého v Jeruzalémě), a jak bude opět vykonávána po uchvácení věřících věřícím ostatkem ze židovského lidu.

Pán nejprve varuje před svůdci a jejich aktivitami. Vyslovuje už to, před čím později věřící varuje Jan pod označením „*mnozí antikristové*“ (1. J. 2,18). Tito přijdou pod jménem Krista a mnohé svedou (v. 5 a 6). Čtyřikrát v této kapitole proto začíná Pán Svá varování vážnými slovy: „*Dejte pozor!*“ (v. 5.9.23.33).

Satan využil ve své lsti Kristovo zavržení od Židů. Ví přesně, že lidé, kteří mohou být oklamáni ve vztahu ke Kristu, se nechají oklamat také v mnoha jiných bodech. Když Kristus už není středem, ani všechno ostatní není správné. I když Antikrist jako osoba vystoupí teprve v čase konce, tu přece zde budou už předem mnozí, kteří řeknou: „*Já to jsem!*“, a tím svedou mnohé. Tento antikristovský duch se bude zjevovat jak v křesťanstvu, tak i mezi Židy. Ani pravého křesťana, ani pravého Žida nemůže taková představa svést: Křesťan smí každý den očekávat Pána k uchvácení, a později Žid Mesiáše, zjevujícího se ve slávě. Oba však na Něho nečekají jako na Osobu žijící na zemi, nýbrž jako na přicházejícího z nebe.

Za druhé jsou uředníci varováni před zvěstmi o válkách. Ty budou jako poslové před přicházejícím soudem. Proto se toho nemají uředníci děsit, neboť všechno to se musí dít, ale není to ještě konec, to znamená příchod Pána k soudu (v. 7). Stejně tak tomu je s pozdvížením se jednoho národu proti druhému a jednoho království proti druhému, se zemětřeseními na různých místech a s hladomory. Všechno to bude jen začátek béd (= porodních bolestí) – (v. 8; srv. s 1. Tesalonicenským 5,3). Kniha Zjevení potvrzuje tyto předpovědi Pána a dále je rozvádí. Když Boží Beránek otevře první čtyři pečeti knihy ve Svě ruce (Zj. 6,1-8), vidíme čtyři „apokalyptické jezdce“ na jejich bílém, červeném, černém a plavém koni přinášet dobývání, válku, hlad a smrt. V průběhu času tu sice vždy byly podobné katastrofy, ale zde se jedná o z nebe ohlášené a vyvolané soudy, jejichž rozsah převyší vše, co dosud bylo. Srovnání s popisem ve Zjevení potvrzuje, že tyto rány ještě nejsou znamením konce, nýbrž teprve začátkem béd před zjevením Pána.

Jak zcela jinak znějí slova, obračející se ke Shromáždění: „*Aj, přijdu brzy. Drž pevně, co máš, aby žádný nevzal koruny tvé.*“ (Zj. 3,11; srv. s Římanům 13,11; Filipenským 3,20; 4,5; Jakubem 5,8) Pro nás je konec blízko (1. Petra 4,7) a nečekáme na soudy, nýbrž na příchod našeho Pána, aby ty Svě odvedl domů.

Varování před pronásledováním (Marek 13,9-13)

(Srovnej s Matoušem 10,17-22 a s Lukášem 21,12-17.)

⁹*Vy ale dejte pozor sami na sebe. Budou vás vydávat do synedrií^b a synagog^c; budete bití^d a stavěni před místodržící a krále kvůli mně jim na svědectví, ¹⁰a všem národům musí být nejprve kázáno evangelium. ¹¹A když vás tam povedou, aby vás vydávali, tu se nestarejte předem, co byste jim měli mluvit, nýbrž cokoli vám v oné hodině bude dáno, to mluvte. Neboť ne vy jste ti mluvící, nýbrž Duch svatý. ¹²A bratr bratra vydá na smrt a otec dítě; a děti se pozvednou proti rodičům a přivedou je k smrti. ¹³A budete ode všech nenáviděni*

^b Řecky *synedrion*: nejvyšší poradní shromáždění a nejvyšší soudní dvůr Židů, skládající se z nejvyšších kněží, starších a zákoníků; také místní soud v jednotlivých městech (např. v Mat. 10,17).

^c (Řecky) Místo shromažďování Židů k bohoslužbě, kde se konaly modlitby, čtení Písma a výklad.

^d Nebo: „... předávání synedriím a v synagogách budete bití.“

pro mé jméno. Kdo ale vytrvá až do konce, ten bude zachráněn.

Pán Svě učedníky upozorňuje na bezprostřední nebezpečí pro ně samotné. Budou kvůli Pánu Ježíši poháněni před světské autority. Všechno to mělo však těmto nepřátelům Krista a evangelia sloužit jako svědectví (v. 9). V prvních kapitolách Skutků nalézáme, že se tato předpověď Pána ukázala pravdivou už v době před zničením chrámu (viz Skutky 4,1-31; 5,17-41; 6,8-8,1; 12,1-17). Zároveň je znění těchto oznámení Pána drženo tak, že jsou bez dalšího použitelná na čas konce, a prakticky i na přítomnou dobu.

Matouš mluví o „evangeliiu království“, to znamená o zvěstování poselství přicházejícího Krále (Mat. 24,14). Zde se však mluví jen o „evangeliiu“ bez jakéhokoli dodatku (v. 10). Jak evangelium milosti, tak i evangelium království jsou v tom zahrnuty. U Marka tedy nejde jednoznačně jen o čas konce, nýbrž i o službu učedníků jako svědků Krista během mnohem delšího období. To je potvrzeno tím, že právě tento oddíl má svou dobu u Matouše ohledně vyslání dvanácti ke zvěstování dobrého poselství (Mat. 10,17-22). Tam vůbec nejde o čas konce. Pán bezpochyby vyslovil tato varování při obou příležitostech.

Když budou učedníci voděni před soudy k odpovědnosti, neměli se bát ani si dělat starosti, nýbrž prostě důvěřovat v Boha. On jim dá ta pravá slova, a to skrze Svěho Ducha Svatého (v. 11). V největší nouzi se směli o Něho opřít. Jaký obdivuhodný příslib! Toto zaslíbení Pána pro největší nouzi však nemělo být používáno všeobecně na zvěstování Božího slova. Ten, kdo chce správně rozdělovat Boží slovo, aby druhé poučoval, se musí intenzivně zabývat Svatým Písmem, aby pod vedením Ducha z tak nashromážděného pokladu mohli vyjímát „*nové i staré věci*“ (Mat. 13,52; 2. Tim. 2,15). Když se v modlitbě a v opravdové závislosti stavíme pod toto vedení Ducha Svatého, může nám však On dát ten vždy správný oddíl Písma, ty správné myšlenky a vhodná slova, aby byla dosažena srdce a svědomí posluchačů.

Také následující předpovědi o nepřátelství ze strany nejbližších rodinných příslušníků, bratrů, otců a dětí platí nejen pro čas konce, nýbrž všeobecně pro všechny časy. V různých oblastech země to je dokonce dnes aktuální (v. 12). Nenávist vůči Kristu a Jeho učedníkům je jedním ze znaků přítomného světa (v. 13). „*Jestliže vás svět nenávidí, víte, že mne prvé než vás v nenávisti měl.*“ (Jan 15,18; 2. Tim. 3,12)

V budoucnosti se bude svět Kristu, přicházejícímu právoplatnému Králi světa, protivit nikdy nepoznaným způsobem. Ti, kteří Mu budou věrni, budou ode všech nenáviděni. Mnozí, kteří mají jen prázdné vyznání, zůstanou zpět a odpadnou, ale kdo vytrvá až do konce, bude zachráněn. Tato záchrana „na konci“ se nevztahuje na smrt, kterou mnoho věřících v budoucím souzení vytrpí pro svou víru, nýbrž na zjevení Krista. Pak všichni, kteří v oné těžké době vytrvají a přežijí, prožijí na zemi požehnání tisíciletého království. Ale ne vlastní snaha, nýbrž vytrvání vedou k záchraně. Bůh zachraňuje vždy jen z milosti (Ef. 2,8; viz 1. Petra 1,5). Jako vítězové v dopisech sedmi shromážděním jsou jen praví věřící, tak i zde. Ti, kteří jsou skrze Boží milost znovuzrození, dostávají od Něho sílu k vy-

trvání až do konce, ať je to v nynější době milosti před příchodem Pána k uchvácení věřících, nebo potom v době soužení, která bude probíhat před zjevením se Pána.

Soužení (Marek 13,14-20)

(Srovnej s Matoušem 24,15-22; Lukášem 21,20-24)

¹⁴Když ale uvidíte ohavnost zpuštění stát, kde by neměla – kdo to čte, dbej na to^e – pak mají ti, kteří jsou v Judeji, uprchnout do hor; ¹⁵kdo ale je na střeše, nesestupuj do domu a nevcházej do něho, abys něco ze svého domu vzal; ¹⁶a kdo je na poli, nevracej se zpět, abys vzal svůj plášť. ¹⁷Běda ale těhotným a těm, které v oněch dnech kojí! ¹⁸Modlete se ale, aby k tomu nedošlo v zimě; ¹⁹neboť v ony dny bude soužení, jaké nebylo od začátku stvoření, které Bůh stvořil, až do nynějška, ani opět nebude. ²⁰A kdyby Pán ty dny nezkrátil, nebylo by zachráněno žádné tělo; ale pro vyvolené, které vyvolil, zkrátí ty dny.

Nyní Pán vede pozornost Svých učedníků k vyvrcholení času konce, k „ohavnosti zpuštění“. Když je přitom přímo oslovuje „vy“, vyjadřuje tím, že se nemají připravovat na nějakou dlouhou dobu čekání. Tak je tomu také ve více podobenstvích: Služebníci, kteří dostávají úkol, jsou titíž, k nimž se Pán vrátí – ačkoli mezitím už uplynulo téměř dva tisíce let!

V knize Daniel je zpuštění zmíněno na třech různých místech:

- V kapitole 9,27: „A kvůli ochraně ohavnosti přijde pustošitel,...“ (přel.)
- V kapitole 11,31: „odejmou také oběť ustavičnou, a postaví ohavnost zpuštění.“
- V kapitole 12,11: „Od toho pak času, v němž odjata bude oběť ustavičná, a postavena ohavnost hubící /zpuštění/, bude dnů tisíc dvě stě a devadesát.“

Ohavnost nebo příšernost je něco, co si Bůh oškliví, protože to odporuje Jeho Bytosti a vůli. Jde zvláště o modlářství (srovnej s 5. M. 29,17; 2. Par. 15,8 „ohavnosti“, hebr. *schequzim*). A o modloslužbu v její nejhorší formě se jedná ve všech třech místech.

Daniel 9,27 pojednává o posledním z celkem sedmdesáti „týdnů let“ (=70 x 7 let). Poslední týden let odpovídá tedy období sedmi let, které bezprostředně předchází veřejnému zjevení Pána Ježíše. V této době bude chrám v Jeruzalémě opět postaven a „přicházející kníže“, vládce Římské říše, uzavře smlouvu s židovským lidem. Ale po uplynutí první poloviny „týdnu let“, tedy po třech a půl letech, bude pod jeho patronátem židovská obětní služba odstraněna a ve spolku s Antikristem bude zavedena hrozná modloslužba. To je asi míněno slovy „ochrana ohavnosti“. Avšak Bůh v Assyřském pošle „pustošitele“, který této ohavnosti učiní zničením chrámu konec. Zde použitý výraz „ochrana ohavnosti“ však neodpovídá slovům „ohavnost zpuštění“ v Marku 13,14.

Daniel 11 podává zprávu hlavně o různých králích, kteří po smrti řeckého krále Alexandra

^e Nebo: rozuměj

^f Doslova: k věcem vzadu

Velikého vládli nad územím, ke kterému patřila také země Izrael. Jeden z nich, Antiochus Epiphanes, odstranil v roce 168 před Kristem židovskou chrámovou službu, zasvětil oltář zápalné oběti řeckému bohu Diovi a dal vystavit sochu tohoto boha. Všechno to je v Danieli 11,31 shrnuto slovy: „*A vojska veliká podle něho státi budou, a poškvrní svatyně a pevnosti; odejmou také oběť ustavičnou, a postaví ohavnost zpuštění.*“ Máme tedy před sebou již mezitím naplněné proroctví, které v době Pána Ježíše už bylo minulostí. Proto se nemohou Jeho slova vztahovat na ně.

V Danieli 12,11, na tom třetím místě, se rovněž mluví o „*ohavnosti hubící*“. Toto místo odpovídá „*ohavnosti zpuštění*“ z Marka 13,14. Nalézáme se v posledních třech a půl letech sedmdesátého „týdne let“, jak to ukazuje výraz „*po uložení času, a uložných časoch, i půl času*“ v Danieli 12,7, který už v kapitole 7,25 charakterizoval vrchol vlády čtvrté, to znamená Římské světové říše. Těchto tři a půl roku se objevuje v knize Zjevení jako 1260 dnů (Zj. 11,3; 12,6), jako 42 měsíců (Zj. 11,2; 13,5) a jako čas, časy a půl času (Zj. 12,14), a to ve spojení s vládou Římské říše. V těchto třech a půl letech zneužije vládce Římské říše svou smlouvu s nevěřícími Židy pod vedením Antikrista k tomu, aby v chrámu odstranil ustavičnou oběť (Dan. 9,27; 12,11). Na konci této doby se zjeví Pán Ježíš a porazí jak hlavu Římské říše, tak i Antikrista, falešného proroka. V Danielovi 12,11 jmenovaných 1290 (1260 + 30) dnů obsahuje asi čas boje a vítězství nad těmito mocemi zla.

„Ohavnost zpuštění“, o které mluví Pán Ježíš, bude proto pravděpodobně Antikrist⁸, který se sám nechá oslavovat jako bůh, a možná také mluvící obraz římského vládce, kterému se potom všichni budou muset klanět (2. Tes. 2,4; Zj. 13,14.15). Marek píše, že ohavnost zpuštění stojí na místě, kde by neměla stát, zatím co Matouš zřetelněji říká: „*na místě svatém*“. Tím nemůže být míněno nic jiného než chrám v Jeruzalémě znovu postavený v době Antikrista. Také ve Skutcích 21,28 je chrám označen jako svaté místo. Jako Pán Ježíš tehdejší chrám nazval přes smutný stav Svého lidu „*domem mého Otce*“ (Jan 2,16), tak označuje chrám v době Antikrista za „*svaté místo*“. Vždyť je to místo, které Bůh sám jednou pro Sebe vyvolil (srv. s 1. Par. 21,18; 22,1).

Pán Ježíš připojuje ke Svým slovům poznámku: „*Kdo to čte, dbej na to /nebo: rozuměj tomu/.*“ Předem tedy viděl, že tu budou mnozí, kteří Jeho slovům nebudou správně rozumět. Kolik zmatku povstalo nedbáním na zásadu, „*že žádné proroctví Písma není vlastního výkladu*“ (2. Petra 1,20 – přel.)! Proto budou ještě jednou zmíněny skutečnosti Svatého Písma, které jsou důležité pro porozumění našemu místu:

1. V době křesťanství není na celé zemi žádné bohem uznané „svaté místo“. Chrám v Jeruzalémě, který je takto označen, už přes 1900 let neexistuje, ale v době Antikrista

⁸ Slovo „ohavnost“ (řecky bdelygma) je ve středním rodě, k němu náležející participium (řecky estékota, vlastně: „stojící“), však v rodě mužském. To je velmi neobvyklé a ukazuje to na to, že se skutečně jedná o nějakou osobu.

bude opět postaven. Vztah k židovství je tedy zřejmý. Tím přicházíme k jednomu velmi důležitému kritériu pro porozumění mnoha prorockým místům v Bibli: Všude tam, kde je národ Židů jako takový v Písmu uznáván, se musí jednat o čas před dobou milosti nebo po ní. Neboť v nynější době není podle Božích myšlenek žádný rozdíl mezi Židy a národy. Všichni jsou od přirozenosti hříšníci, všichni se musejí obrátit k Pánu Ježíši a jsou všichni jako věřící pokřtěni skrze Ducha v jedno tělo (Řím. 3,9; Sk. 20,21; 1. Kor. 12,13).

2. Z 2. Tesalonickým 2,1-12 vyplývá, že Antikrist vystoupí teprve po uchvácení věřících.
3. V knihách Daniele a Zjevení jmenovaný čas tří a půl let nepatří ke křesťanskému období, nýbrž k času konce po uchvácení.

Doba Antikrista bude charakterizována hroznými pronásledováními, která postihnou zvláště věřící Židy, kteří čekají na Mesiáše (srv. se Zj. 13,15). Pán zde mluví jen o těch, kteří bydlí v Judeji, to znamená v bezprostředním sousedství Jeruzaléma, neboť ti budou tímto soužením zasaženi nejdříve a nejsilněji. Proto jsou vyzýváni, aby tak rychle, jak to bude možné, utekli do neschůdných hor, kde budou bezpečni před zlostí nepřitele. Zmínka o judské krajině by měla každému čtenáři Bible ujasnit, že se zde jedná o Židy v čase konce a ne o křesťany v nynější době. Kdo se nalézá na střeše, nemá sestupovat do domu, aby ještě něco zachránil; a kdo je na poli, nemá se vracet kvůli nějakému potřebnému kusu oděvu (v. 14-16). Těhotenství a mateřství normálně představují pro vdanou ženu přes bolesti a těžkosti s tím spojené časy štěstí a radosti; potom budou představovat jen překážky pro rychlý útěk s jeho mnoha strádáními (v. 17). Proto myslí Pán se Svým „běda“ pln slitování na těhotné a kojící ženy v této těžké době. Kromě toho vyzývá učedníky, aby se modlili za to, aby k útěku nedošlo v zimě (v. 18). Deštěm a chladem vyznačující se zima v Izraeli je viděna jako velká překážka při útěku do hor. Jak úchvatná je tato výzva k modlitbě! Bůh, který slyší modlitby (Žalm 65,3), nezavře ani v těchto dnech spravedlivého soudu Své ucho před těmi, kteří k Němu budou volat!

V 19. verši dává Pán Ježíš vysvětlení pro Svá varování: „*Neboť budou ti dnové soužení, jakého nebylo od počátku stvoření, které Bůh stvořil, až dosavad, aniž bude.*“ Už Daniel je předpověděl: „*Toho času postaví se Michal, kníže veliké, kterýž zastává synů lidu tvého, a bude čas soužení, jakého nebylo, jak jest národ, až do toho času.*“ (Dan. 12,1; srv. s Jer. 30,7) Toto soužení bude vycházet od Antikrista a od vládce Římské říše a postihne ostatek, to znamená věřící židovského národa, když se nebudou klanět obrazu šelmy a nebudou chtít přijmout její znamení na své čelo nebo na svou ruku (srv. se Zj. 13,15-17). Velké soužení, zmíněné ve Zjevení 7,14, naproti tomu označuje soudy, přicházející od Boha, na bezbožné národy. Ačkoli je užit tentýž výraz, je tu tedy podstatný rozdíl.

Toto soužení bude trvat jen určený čas, totiž nanejvýš tři a půl roku. To je asi míněno slovy Pána: „*A kdyby Pán ty dny nezkrátil, nebylo by zachráněno žádné tělo; ale pro vyvolené, které vyvolil, zkrátil ty dny.*“ (v. 20) Kdyby pronásledování trvalo déle, zahynuli by v něm i vyvolení! Avšak Bůh má slitování s těmi Svými. Vidíme zde, že nejen věřící nynější doby jsou vyvoleni, nýbrž také budoucí ostatek Izraele, který zůstane ochráněn v tom

velkém soužení, aby potom na zemi prožíval požehnání tisíciletého království. Jen o křesťanech však Boží slovo říká, že jsou vyvoleni v Kristu před založením světa (Ef. 1,4).

Falešní Kristové (Marek 13,21-23)

(Srovnej s Matoušem 24,23-25.)

²¹A pak, když vám někdo řekne: „Hle, zde je Kristus! Hle, tam!“, tu tomu nevěřte. ²²Neboť povstanou falešní Kristové a falešní proroci a budou činit^h znamení a divy, aby, pokud by to bylo možné, svedli vyvolené. ²³Vy ale dejte pozor! [Hle,] předpověděl jsem vám všechno.

Kromě Antikrista, který je také nazván falešným prorokem (Zj. 19,20), budou v oné době vystupovat ještě jiní lidé, kteří si budou říkat Kristus nebo prorok (v. 21-23). Nesou stejné znaky jako ten velký židovský svůdce, kterého se přidrží masa lidu, ale vystupují zjevně s úmyslem svést také vyvolené, kteří prohlédli osobu Antikrista a utíkají před ním. Také tyto dáblův nástroje, které si říkají „Kristus“, konají znamení a divy lži. Před těmito svůdci Pán už varoval v 6. verši, a činí to ještě jednou s velkým důrazem zde.

Slovo z úst Krista, toho věrného Proroka, to znamená Boží slovo, je za všech časů, také v přítomné době, jediným spolehlivým vůdcem. Bůh nám v něm sdělil vše, co my a ti Jeho v každé době musíme vědět. Kdo toho dbá, je poučován, aby byl věrný. Bude od Boha ochráněn a jistě dosáhne zaslíbeného cíle.

Zjevení Krista (Marek 13,24-27)

(Srovnej s Matoušem 24,29-31; Lukášem 21,25-28.)

²⁴Ale v oněch dnech, po onom soužení, se slunce zatmí a měsíc nedá svůj svit, ²⁵a hvězdy budou padat z nebe, a síly v nebesích budou otřeseny. ²⁶A potom uvidí Syna člověka přicházet v oblacích s velkou mocí a slávou. ²⁷A potom vyšle anděly, a své vyvolené shromáždí od čtyř větrů, od konce země až ke konci nebe.

Ve verších, které následují, popisuje Pán bližší okolnosti Svého příchodu ve slávě a k soudu. Už proroci Starého zákona předpovídali pro den Páně, který začne zjevením Syna člověka, mocné otřesy nebeských těles (srv. s Iz. 13,9.10; Joelem 2,3.4; 3,15).

Pravděpodobně se zde nemluví o viditelných nebeských tělesech, nýbrž o symbolech velkých – možná náboženských – mocí. Slunce je v Bibli často obrazem nejvyšší moci ve stvoření. Na mnoha místech je ve spojení se slávou Pána Ježíše jako Syna člověka (Mal. 4,2; Zj. 1,16). To zde přirozeně není míněno, neboť On se přece krátce nato sám zjeví jako „Slunce spravedlnosti“. Zde se musí tedy u slunce, měsíce a hvězd jednat o moci ve stvoření. Přitom je třeba na měsíc, který přece dostává své světlo od slunce, pohlížet jako na odvozenou moc a na hvězdy jako na obrazy podřízených mocí (v. 24; srv. s 1. M. 37,9;

^h Doslova: *dávat*.

Jer. 31,35). Tyto moci ve stvoření zcela ztratí v okamžiku zjevení Pána Ježíše svůj charakter jako nositelé a šířitelé božského světla. Budou jako slunce bez lesku, měsíc bez svitu a hvězdy, které ztratily své místo na obloze. „*A potom uvidí Syna člověka přicházet v oblacích s velkou mocí a slávou.*“ (v. 26) Tato slova potvrzují, že se nemůže jednat o nyní věřícími očekávané uchvácení, nýbrž jen o pozdější zjevení Pána.

Předně mluví o tom, že přijde pro všechny viditelně. O tom při uchvácení není řeč. Když vezme ty Svě k sobě, nesestoupí na zem, neboť věřící se s Ním setkají v oblacích (Jan 14,3; 1. Tes. 4,16.17). Oblaka, která při uchvácení dění spíše skryjí, jsou při Jeho zjevení naproti tomu povoz, na kterém On přijde pro všechny lidi viditelně. Když o tom Jan na začátku knihy Zjevení mluví, říká výslovně: „*Hle, přichází s oblaky a uzří jej každé oko, i ti, kteří jej probodli.*“ (Zj. 1,7) Hned potom je řečeno, že Pán přijde „*s velkou mocí a slávou.*“ Jaký mocný okamžik, jaké „znamení“ to bude pro lidi, když uvidí toho opovrhovaného Ježíše z Nazareta jako od Boha oslaveného Člověka v nepopsatelném lesku sestupovat z nebe, a to v doprovodu andělů a všech svatých, které předtím vzal k sobě (Mat. 25,31; 1. Tes. 3,13)!

Kromě toho se zde Pán Ježíš nazývá „Syn člověka“. Tak se označuje sám často, když mluví o Svém ponížení jako člověka během Svého pozemského života. Na druhé straně vidíme v tomto jménu také budoucí naplnění rady Boha, podle jehož vůle Syn člověka zjeví všechnu moc a slávu během Svého tisíciletého panování. Už v 8. Žalmu je tak prorocky nazván: „*Co jest člověk, že jsi naň pamětliv, a syn člověka, že jej navštěvuješ? Nebo učinil jsi ho málo menšího andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej. Pánem jsi ho učinil nad dílem rukou svých, všechno jsi podložil pod nohy jeho.*“ (Žalm 8,5-7; srv. s Dan. 7,13) Ve Svém vztahu ke Shromáždění (Církvi) tak však nikdy není nazván. Je její Hlavou a Pánem každého jednotlivého věřícího.

„*A potom vyšle anděly, a své vyvolené shromáždí od čtyř větrů, od konce země až ke konci nebe.*“ (v. 27). Zde Pán popisuje činnost sebrání všech Svých vyvolených. O těch mluvil už ve verších 20 a 22. Jsou to vyvolení Jeho pozemského lidu Izraele, kteří na rozdíl k vyvoleným nynější doby milosti jsou určeni k tomu, aby prožili a užili požehnání a radost tisíciletého království na zemi (srv. s Iz. 65,9.22). Ne všichni věřící Židé se pak budou už nalézat v zemi Izrael. Budou proto shromážděni Jím vyslanými anděly ze všech směrů a přivedeni tam. K tomu patří zvláště těch deset pokolení.

Fíkovník (Marek 13,28-32)

(Srovnej s Matoušem 24,32-36; Lukášem 21,29-33.)

²⁸*Od fíkovníku ale se učte podobenství: Když jeho větev už změkne a vyhání listy, tu poznáváte, že léto je blízko.* ²⁹*Rovněž tak i vy, když vidíte, že se toto děje, tu vězte, že to je blízko u dveří.* ³⁰*Amen, pravím vám: Toto pokolení nepomine, dokud se toto všechno nestane.* ³¹*Nebe a země pominou, moje slova ale nepominou.* ³²*O tom dni ale nebo hodine nikdo neví, ani andělé v nebi ani Syn, nýbrž jen Otec.*

Fíkovník je zde bezpochyby symbolickým označením židovského lidu. V Ozeáš 9,10 Bůh říká: „*Jako hrozny na poušti nalezl jsem byl Izraele, jako rané fíky v prvotinách jejich popatřil jsem na otce vaše.*“ A v Joeli 1, kde musí naříkat, že Jeho země byla navštívena mocným národem, čteme v 7. verši: „*Přivedl vinné kmeny mé v pustinu, a fíkoví mé na zkázu.*“ Také Pán Ježíš používá v Lukáš 13,6-9 obraz fíkovníku pro nevěřící židovský lid, který zakusil službu Syna člověka, a přece viděn jako celek, zůstal neplodný. V Marku 11,14 vyslovuje rozsudek nad fíkovníkem, který nenese ovoce – rovněž obraz izraelského lidu pod zákonem.

Tak jako fíkovník „změknutím“ svých větví a pučícími listy ohlašuje nastupující léto, tak mají také jmenované události být Kristovými učedníky rozeznávány jako znamení času. „*Rovněž tak i vy, když vidíte, že se toto děje, tu vězte, že to je blízko u dveří.*“ (v. 29) Všimněme si, že ještě není řeč o ovoci! Pro národ Židů je rozeznávacím znamením obzvláště pronásledování věřícího ostatku (v. 9), vystavení ohavnosti zpuštění v chrámu (v. 14) a vystoupení falešných proroků (verše 6 a 22).

Předtím se musí přirozeně opět nalézat v zemi, ze které byl po zkažení chrámu v roce 70 po Kristu vyhnán. Zřízení židovského státu v izraelské zemi se v naší době už stalo historií. Národní probuzení lidu nesmíme však zaměňovat s ještě budoucím duchovním procítěním, které najde své vyjádření ve věřícím očekávání Mesiáše.

Když zde Pán učedníky opět oslovuje přímým „vy“, pak to nikterak neznamená, že oni sami toto spolu prožijí. Také ve 14. verši tak mluvil, a my si vzpomeneme na to, že ve Svě řeči o době konce líčí historii Izraele až ke Svému viditelnému návratu, přičemž doba, ve které budou Židé vyhnáni ze země, je přeskočena. Tak oslovuje v tomto oddílu stále znovu Svě učedníky, a přece přitom má na mysli věřící část židovského lidu v budoucnosti. Jeho následující slova dávají pro to vysvětlení. „*Amen, pravím vám: Toto pokolení nepomine, dokud se toto všechno nestane.*“ (v. 30) Slovo „pokolení“ zde nemá význam „generaci“, nýbrž označuje Židy, kteří, viděni jako celek, budou před zjevením Pána stejně tak nevěřící jako tehdy (srv. s 5. M. 32,5.20). Všechno, co jim je ohlášeno, se s jistotou naplní. Pokolení nevěřících Židů bude ještě existovat, když se všechny tyto předpovědi stanou.

Ale Jeho slova sahají daleko nad to: „*Nebe a země pominou, moje slova ale nepominou.*“ (v. 31) Zde stojí od Svého lidu zavržený Mesiáš, opovržený Syn člověka, a mluví slova, která Ho prokazují jako věčného Boha. Výroky slavných lidí mohou přetrvat generace, ale jednou se i ony dostanou v zapomenutí. Avšak slova Syna Božího zůstanou na věčnost tak jako On sám. Po tisíciletém království „*nebesa pominou s mocným rachotem, prvky se rozpustí v žáru a země a díla na ní budou spáleny*“ (2. Petra 3,10). Ne tak slova našeho Pána. Ta nejenže se naplní, nýbrž ve věčnosti budou svědčit, že jsou pravda, tak jako On je pravda.

„*Ale o tom dni nebo hodině nikdo neví, ani andělé v nebi ani Syn, nýbrž jen Otec.*“ (v. 32) Otec položil do Svě moci tento okamžik, ve kterém se Pán Ježíš zjeví jako oslavený Syn

člověka, aby nastoupil svou vládu nad tisíciletým královstvím (Sk. 1,7). Andělé, „vykonávající orgány“ při soudech a při shromažďování vyvolených, jakkoli vysoko stojí ve stvoření, nejsou vševědoucí a neznají tento čas. Na rozdíl od Matouše zde Pán ještě připojuje, že ani On sám ho nezná. Ačkoli nikdy nepřestal být vševědoucím Božím Synem, přece se jako pravý Boží Služebník tak hluboko ponížil, že dokonce jako člověk mohl růst v moudrosti a velikosti (Luk. 2,52) a v tomto ponížení mohl vše přenechat Otcí. Jeho slova: „*Neboť služebník neví, co by činil pán jeho*“ platí v tomto směru na Něho samého – tak dokonale bylo ponížení Pána jako Služebníka (Jan 15,15)!ⁱ

Neukazují nám tato Pánova slova, jak pošetilé a nesmyslné je chtít vypočítat okamžik zjevení Krista nebo také uchvácení věřících? Když se jedná o očekávání Shromáždění (Církve), neexistuje žádná událost nebo znamení, které by musely předcházet jeho uchvácení. Skutečnost, že nyní uplynulo téměř 2000 let od díla vykoupení na kříži Golgoty, znamená pro nás jen to, že nyní tím horlivěji máme čekat na příchod našeho Pána! Avšak jak to ve skutečnosti vypadá?

Vzhledem k Jeho zjevení, o kterém tu přece je řeč, jsou jmenována dvě různá znamení, která se však ukážou teprve tehdy, když věřící nynější doby budou vzati. Po zřízení „ohavnosti zpuštění“ to bude trvat ještě tři a půl roku ke zjevení Syna člověka, ale ani tento čas nemůže být vypočítán přesně.

Bděte a modlete se! (Marek 13,33-37)

(Srovnej s Matoušem 24,45-51; 25,13-15)

³³*Dávejte pozor, bděte [a modlete se]; neboť nevíte, kdy ten čas je.* ³⁴*Jako člověk, který vycestoval ze země, svůj dům opustil a svým služebníkům^k dal moc^k, jednomu každému jeho dílo, a vrátnému nařídil, aby bděl.* ³⁵*Bděte tedy, neboť nevíte, kdy Pán domu přijde, večer nebo o půlnoci nebo když časně ráno kohouti kokrhají;* ³⁶*aby, když náhle přijde, vás nenalezl spící.* ³⁷*Co ale vám říkám, říkám všem: Bděte!*

Vzhledem k příchodu Pána – ať to je k uchvácení těch Jeho, nebo ke zřízení království – platí slova: „*Dávejte pozor, bděte a modlete se.*“ (v. 33) Jen tehdy jsme ve stavu, ve kterém si Pán přeje zastihnout při Svém návratu Své služebníky. Srovnává se zde s člověkem, který opouští svůj dům a vycestuje ze země. Tím naznačuje, že po Své smrti a Svém vzkříšení vystoupí do nebe.

„Domem“ je míněn okruh, ve kterém je uznávána autorita pána domu. Tam zanechává své služebníky a dává každému jeho práci, jeho úkol a plnou moc. To je obraz úkolu všech

ⁱ Ani Matouš ani Lukáš se zde nezmiňují o „Synu“. Marek to ale činí, aby vyzdvihl Kristův charakter jako Služebníka Páně.

^j Řecky: *doulos*: nevolník, služebník, také se překládá jako „otrok“.

^k Řecky: *exousia*: svoboda, právo a schopnost jednat a rozhodovat.

věřících během nepřítomnosti Pána Ježíše.

Kromě toho pán domu přikazuje vrátnému, aby až do jeho návratu bděl. „Vrátný“ představuje ty věřící, kteří očekávají Pána Ježíše, to znamená v základu vzato také všechny věřící. Napomenutí k bdělosti se týká všech, ať nyní nebo v budoucnosti, ať ve vztahu k uchvácení nebo ke zjevení Krista. Ten, kdo tak bdí, se ve svém srdci zaměstnává Pánem Ježíšem a ne světem. Kdo bdí, také není ospalý a lenivý. Nechce zklamat důvěru svého Pána, nýbrž poslechnout Jeho příkaz: „*Bděte!*“

I v tomto oddílu Pán Ježíš znovu poukazuje na to, že může přijít v každé době a plně nepředvídaně (v. 35). Jako už ve verši 32, připomíná nepředvídatelnost Svého příchodu. Proto to čtyřnásobné napomenutí k bdělosti (v. 33.34.35.37).

Také závěr této kapitoly nám opět ukazuje typické směřování evangelisty Marka, který nejen líčí Pána jako pravého Služebníka, nýbrž také Jeho učedníky, věřící, jako Jeho služebníky, kteří jsou během Jeho nepřítomnosti pro Něho činní a čekají na Něho. Matouš v kapitolách 24-25 podává tři podobenství Pána. Jedno o věrném nebo zlém služebníkovi, kterého Pán během své nepřítomnosti ustanovuje nad čeledí (Mat. 24,45-51), jedno o deseti pannách, které mají očekávat ženicha (Mat. 25,1-13), a jedno o talentech (hřivnách), které Pán dává služebníkům až do svého návratu (Mat. 25,14-30). U Marka končí řeč Pána Ježíše krátkým podobenstvím o služebnících, kteří mají konat svou práci, a vrátném, který má bdít, zatím co pán domu je nepřítomný.

Přeloženo z knihy A. Remmerse: Gottes treuer Diener, str. 293-320.



ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO
www.sirenipismasvateho.cz
2018